

دانشکده‌ی مهندسی برق
دانشگاه صنعتی شریف

آزمون جامع دکتری مهندسی برق-الکترونیک
گرایش ادوات میکرو و نانو
تاریخ: ۱۳۸۸/۹/۴

مکانیک کوانتومی کاربردی

مدت امتحان: ۸۵ دقیقه

استفاده از مراجع و رایانه‌ی شخصی آزاد است

۱- مقدار چشم‌داشتی انرژی پتانسیل $\langle U \rangle$ و جنبشی $\langle T \rangle$ را برای حالت مقید پتانسیل پوشر-تلا بیابید. نشان دهید
 $\langle U \rangle + \langle T \rangle = E$ ، و $\langle U \rangle = -4\langle T \rangle$.

۲- تابع بسته‌ی موج سه‌بعدی در خلاء زیر را در نظر بگیرید:

$$\psi(\mathbf{r}, t) = \iiint a(\mathbf{k}) \exp\{-j[\omega(\mathbf{k})t - \mathbf{k} \cdot \mathbf{r}]\} d^3k$$

که در آن $\omega(\mathbf{k}) = \frac{1}{2m} \hbar \mathbf{k} \cdot \mathbf{k}$ و نیز:

$$a(\mathbf{k}) = \frac{1}{(\sqrt{\pi} \Delta k)^3} \exp\left[-\frac{|\mathbf{k} - \mathbf{k}_0|^2}{\Delta k^2}\right]$$

و برداری است ثابت. ابتدا نشان دهید $\iiint a(\mathbf{k}) d^3k$ مقداری است ثابت. انحراف معیار تابع موج در فضای اندازه حرکت $\Delta p = \sqrt{\Delta p_x \Delta p_x + \Delta p_y \Delta p_y + \Delta p_z \Delta p_z}$ با $\Delta \mathbf{p} = \Delta p_x \hat{x} + \Delta p_y \hat{y} + \Delta p_z \hat{z}$ چقدر است؟ سپس رابطه‌ای برای شار احتمال بیابید و آن را حتی‌الامکان ساده نمایید. آنگاه شکل فضایی تابع موج $\psi(\mathbf{r}, t)$ را با ارزیابی مستقیم انتگرال بدست آورید. هنگامی $t \rightarrow 0^+$ یا $\Delta k \rightarrow 0^+$ باشد شکل تابع موج چگونه است؟